

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

10. Vtrum requiratur ibi recta intentio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

In responſionibus argumentorum, merito eorum, que diximus in arti. 6. de ſuſcipientibus ſacramenta ab indignis quando peccant. Et iuxta illa intellige que hic dicuntur, addendo qd praeciſi manifeſte ab eccleſia ſi in articulo neceſſitatis ſacramentum baptiſmi conferunt, non peccant, immo tenentur in tali calu baptiſmū cōferre, abique ſolemnitate tamen, Nec propterea ſacerdotes efficerentur irregulares ratione ſuperius dicta: quia non miniſtri ex officio per ſonam agunt, ſed miniſterialiter ſubvenientis neceſſitatem patienti.

Ar. 8. huius q.

In reſponſione ad ſecundum, adverte incidenter quod purgatio Cypriani martyris, de qua Aug. loquitur, non niſi venialis peccati fuit, cum, quia cum charitate ſtabat error ille, ut Auguſtini verba ſonant, quia tempore illo non erat per eccleſiam deſignata efficacia ſacramentorum per miniſtros extra eccleſiam.

2. 9. ſuſq; ad med. 10. 3.

epiſt. 65. n. 1. illius.

tiſſimo cumulari perniciem. Et per hunc modum dicit Leo Papa, ſi in ſede Alexandrina ſacramentorum lumen eſſe extinguit, ſcilicet quantum ad rem ſacramenti, non autem quantum ad ipſum ſacramentum. Cyprianus autem nullo modo ſacramentum cōferre hæreticos poſſe, credebat: ſed in hoc eius ſententia non tenetur. unde Auguſtinus dicit martyrem Cyprianū, qui apud hæreticos, vel ſchiſmaticos datum baptiſmum nolebat cognoſcere, tanta merita viſque ad triumphum martyrii ſecuta ſunt, ut charitatis, qua excellere luce, obumbratio illa ſigaretur, & ſi quid purgandum erat, paſſionis falce tolleretur.

q. praes. ar. 5.

AD TERTIUM dicendum, quod poteſtas miniſtrandi ſacramenta pertinet ad ſpiritualem characterem, qui indelebilis eſt, ut ex ſupradictis patet. * & ideo per hoc, quod aliquis ab eccleſia ſuſpenderetur, vel excommunicaretur, vel etiam degradaretur, non amittit poteſtatem conferendi ſacramentum, ſed licentiam utendi hac poteſtate: & ideo ſacramentum quidem confert, ſed tamen peccat conferendo: & ſimiliter ille, qui ab eo accipit ſacramentum, & ſic non percipit rem ſacramenti, niſi forte per ignorantiam excuſetur.

Super Quaſtionis ſexageſime quarta Articuli decimi.

ARTICULVS X.

Utrum intentio recta miniſtri requiratur ad perfectionem ſacramenti.

Inſ. q. 74. ar. 3. ad 2. & 4. di. 6. q. 1. art. 2. q. 2. & di. 1. q. 3. ar. 4. 13. ad 1. & diſt. 20. q. 1. art. 3. ad 3.

In corpore articuli eſt diſtinctio bimēbris in ſingulis conſluſionibus. Diſtinctio eſt: Inten-

AD DECIMUM ſic proceditur. Videtur, quod inten-

tio recta miniſtri requiratur ad perfectionem ſacramenti. Intentio enim miniſtri debet conformari intentioni eccleſiae, ut ex dictis patet. * ſed intentio eccleſiae ſemper eſt recta. ergo de neceſſitate ad ſacramenti perfectionem requiritur intentio recta miniſtri.

¶ 2. Præter. Peruerſa intentio deterior eſſe videtur, quam intentio iocofa: ſed intentio iocofa tollit ſacramentum: puta ſi aliquis non ſerio, ſed ludo aliquē baptizaret. ergo multo magis peruerſa intentio aufert ſacramentum: puta ſi aliquis aliquē baptizaret, ut poſtmodum eum occideret.

¶ 3. Præter. Peruerſa intentio facit totum opus vitioſum, ſecundum illud Luc. 12. Si oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebroſum erit: ſed ſacramentum Chriſti non poſſunt inquinari per malos homines, ſicut Auguſt. dicit contra Petilianum. ergo videtur, quod ſi ſit peruerſa intentio miniſtri, non ſit ibi verum ſacramentum.

SED CONTRA eſt, quod peruerſa intentio pertinet ad malitiam miniſtri: ſed malitia miniſtri non tollit ſacramentum, ergo nec peruerſa intentio.

RESPON. Dicendum, quod intentio miniſtri poteſt perverti dupliciter. vno modo reſpectu ipſius ſacramenti: puta cum aliquis non inrendit ſacramentum conferre, ſed deriſorie aliquid agere. & talis peruerſitas tollit veritatem ſacramenti, præcipue quando ſuam intentionem exterius manifeſtat. Alio modo poteſt perverti intentio miniſtri quantum ad id, quod ſequitur ſacramentum: puta ſi ſacerdos intendat aliquam feminam baptizare, ut abutatur ea: vel ſi intendat conficere corpus Chriſti, ut eo ad beneficia utatur: & quia prius non dependet a poſteriori, inde eſt quod talis intentionis peruerſitas veritatem ſacramenti non tollit, ſed ipſe miniſter ex tali intentione grauiter peccat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod eccleſiae intentio recta eſt, & quantum ad ſacramenti perfectionem, & quantum ad ſacramenti uſum: ſed prima reſcitudo perſicit ſacramentum, ſecunda operatur ad meritum: & ideo miniſter qui conformat intentionem ſuam eccleſiae, quantum ad primam reſcitudinem, non autem quantum ad ſecundam, perſicit qui-

tio miniſtri pot perverti dupliciter, vel reſpectu ſacramenti, vel reſpectu alicuius alterius. Prima cōcluſio iuxta primū membrum eſt: Peruerſa intentio reſpectu ſacramenti, tollit veritatem ſacramenti. Hanc cōcluſionem Auctor non probat in litera; ſed ut manifeſtam relinquit ex premiſſis, qd intentio miniſtri requiritur ad ſacramentum; huiusmodi enim peruerſitas tollit intentionem miniſtri. Secūda cōcluſio, iuxta ſecundū membrū eſt: Peruerſa intentio miniſtri circa conſequētia, non tollit veritatem ſacramenti. Probatur; quia prius non dependet a poſteriori.

In reſponſione ad ſecundum, adverte qd intentio ludica, ſeu iocofa in collatione ſacramenti, poteſt inueniri dupliciter, vel relata ad ipſum ſacramentum, vel relata ad finem, aut morium, quod adminiſtrat ſacramentum. Exemplū primi, ſi quis non intendendo facere qd facit eccleſia, ſed facere actū exteriorē ſimilem actū, quem facit eccleſia: vel deriſione, vel delectationis ſocialis gratia alios baptizaret; huiusmodi enim iocofa intentio tollit veritatem ſacramenti; quia tollit intentionem miniſtri, & de tali loquitur Auctor in litera. Exemplum ſecundi: Si quis ſocialis delectationis gratia alios baptizaret, intendens tamē facere qd facit eccleſia; ſicut e contra, ſiquis delectationis gratia permitteret ſe baptizari. Huiusmodi enim intentio iocofa non tollit veritatem ſacramenti, ſicut nec ſi fuisset intentio auara: puta ſi propter pecuniam cōferret, aut ſuſciperet qd baptiſma. Et ratio eſt qd iocofitas talis non tollit intentionem miniſtri reſpectu ſacramenti.

quidem sacramentum, sed nō est sibi ad meritum. A
AD SECVNDVM dicendum, q̄ intentio lu-
dicra vel iocosa, excludit primam rectitudinem in-
tentionis, per quam perficitur sacramētum: & ideo
non est similis ratio.

AD TERTIVM dicendum quod peruerſa in-
tentio peruertit opus intendētis, non autem opus
alterius & ideo ex peruerſa intētionē ministri, per-
uerſitur id, quod agit in sacramentis, inquantū est
opus eius, non inquantum est opus Christi, cuius
est minister. Et est simile, si minister alicuius homi-
nis, praua intentione deferret pauperibus elemo-
synam, quam dominus recta intentione mādaret.

Super Questionis
sexagesima quinta,
articulum primum.

QVAESTIO LXV.

De numero Sacramentorum, in qua-
tuor articulos diuisa.

DEINDE considerandū
est de numero sacra-
mentorum.

Et circa hoc quarū-
tur quatuor.

¶ Primo, vtrum sint septem sacra-
menta.

¶ Secundo, de ordine eorum ad
inuiicem.

¶ Tertio, de cōparatione eorū.

¶ Quarto, vtrum omnia sint de
necessitate salutis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum debeant esse septem Sacra-
menta Ecclesie.

AD PRIMVM sic procedit.
Videtur quod nō debeat
esse septem sacramenta.

Sacramenta enim efficacīa ha-
bent ex virtute diuina, & ex vir-
tute passionis Christi: sed vna est
virtus diuina, & vna Christi pas-
sio: vna enim oblatione consu-
mauit in sempiternum sanctifi-
catos, vt dicitur Hebr. 10. ergo
non debuit esse, nisi vnum sacra-
mentum.

¶ 2 Præt. Sacramentum ordinā-
tur cōtra defectum peccati: hic
autem est duplex, scilicet pœna & cul-
pa. ergo sufficeret eē duo sacra-
menta.

¶ 3 Præt. Sacramenta pertinent
ad actiones ecclesiastica: hierar-
chicā, vt per Dion. patet: sed, si-
cut ipse dicit, tres sūt actiones hierarchicā, scilicet
purgatio, illuminatio, & perfectio. ergo non debēt
esse, nisi tria sacramenta.

¶ 4 Præt. Aug. dicit 19. contra Faustum, sacramenta
nouæ legis sunt numero pauciora, quā sacramē-
ta veteris legis: sed in veteri lege non erat aliquod
sacramentum, quod responderet confirmationi &
extremæ vnctioni. ergo neque hęc debent nume-
rari inter sacramenta nouæ legis.

¶ 5 Præt. Luxuria non est grauius inter cetera pec-
catis patet ex his, quæ in secūda parte dicta sūt: ¶

sed contra alia peccata nō instituitur aliquod sa-
cramentum. ergo neq; contra luxuriam debuit in-
stitui sacramentum matrimonij.

SED CONTRA. Videtur, quod sint plura sacra-
menta. Sacramenta enim dicuntur quasi quādam sacra
signa, sed multæ aliæ sanctificationes fiunt in eccle-
sia, secundum sensibilia signa, sicut aqua benedicta,
consecratio altaris, & alia huiusmodi. ergo sunt plu-
ra sacramenta, quā septem.

¶ 2 Præt. Hug. de sancto Victore dicit, quod sacra-
menta veteris legis fuerunt oblationes, decimæ, &
sacrificia: sed sacrificium ecclesie est unum sacra-
mentum, quod dicitur eucharistia. ergo etiam obla-
tiones & decimæ debent dici sacramenta.

¶ 3 Præt. Tria sunt genera peccatorum, originale,
mortale, & veniale sed contra originale peccatum
ordinatur baptisimus, contra mortale autem, peni-
tentia. ergo deberet esse aliud præter septem, quod
ordinetur contra veniale.

RESPON. Dicendum, q̄ (sicut supra dictū est)
sacramenta ecclesie ordinantur ad duo, scilicet ad
perficiendum hominē in his, quæ pertinent ad cul-
tum Dei, secundum religionem Christianæ vitæ, &
etiam in remedium cōtra defectū peccati. Vtroq;
autem modo conuenienter ponuntur septem sa-
cramenta: vita enim spiritualis conformitatem ali-
quam habet ad vitam corporalem, sicut & cetera
corporalia conformitatem quādam spiritualium
habent. In vita autem corporali, dupliciter aliquis
perficitur. Vno modo, quantum ad personam pro-
priam, alio modo per respectum ad totam, cōmu-
nitatem societatis, in qua viuit: quia homo natura-
liter est animal sociale. Respectu autem simplici p-
ficitur homo in vita corporali dupliciter. Vno mo-
do per se, acquirendo, saliquam uitæ perfectionē:
alio modo per accidens, remouendo impedi-
ta vitæ, puta egritudines, vel aliquid huiusmodi. Per
se autem perficitur corporalis uita, tripliciter. Pri-
mo quidem per generationem, per quam homo
incipit esse & uiuere: & loco huius in spirituali vita
est baptisimus, qui est spiritualis regeneratio, secun-
dum illud ad Tit. 3. Per lauacrum regenerationis,
& c. Secundo, per augmentum, quo aliquis perducitur
ad perfectam quantitatem & uirtutem: & loco
huius in spirituali vita, est confirmatio, in qua datur
Spiritus sanctus ad robur. vnde dicitur discipulis iā
baptizatis, Luc. vii. Sedete in ciuitate quoad usq; in-
duamini uirtute ex alto. Tertio, per nutritionē, qua
cōseruatur in homine uita & uirtus. Et loco huius,
in uita spirituali est eucharistia: unde dicitur Ioā. 6.
Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & bibe-
ritis eius sanguinem, non habebitis uitam in uobis.
& hoc quidem sufficeret homini, si haberet & cor-
poraliter & spiritualiter impassibilem uitā: sed quia
homo incurrit interdum & corporalem infirmita-
tem & spiritualem, scilicet peccatum, ideo necessa-
ria est homini curatio ab infirmitate, quæ quidem
est duplex. vna quidem, est sanatio, quæ sanatē re-
stituit, & loco huius in spirituali uita est penitentia,
secundum illud Plal. 40. Sana animam meam, quia
peccaui tibi. Alia autem est restitutio ualeudinis
pristinæ per conuenientem dietam & exercitium,
& loco huius in spirituali uita est extrema vnctio, q̄
remouet peccatorum reliquias, & hominē paratū
reddidit ad finalem gloriā: unde dicitur Iac. 5. Et si in
peccatis sit, dimittentur ei. Perficitur autē homo in
ordine ad totā cōmunitatē dupliciter: vno modo

Tertia S. Thomæ. CC 4 per

li. r. de sac.
par. 12. c. 10.

q. 62. ar. 3. &
q. 63. ar. 3.

q. 62. ar. 3.
q. 63. ar. 3.

q. 62. ar. 3.
q. 63. ar. 3.

q. 62. ar. 3.
q. 63. ar. 3.

q. 62. ar. 3.
q. 63. ar. 3.